

INNSPILL FRA SOS-BARNEBYER TIL INSTITUSJONSUTVALGETS PROBLEMSFORSTÅELSE

SOS-barnebyer takker for muligheten til å komme med innspill til institusjonsutvalgets problemforståelse.

Det er et viktig arbeid utvalget utfører for en gruppe barn som trenger sterke og kloke stemmer.

Våre innspill i kursiv under hvert enkelt punkt.

1. Kvalitetsmål 1 Barn og familier skal få hjelp som virker

Barn og familier skal få hjelp som virker Formålet med all hjelp barnevernet gir, er å gi barn hjelp som virker og som bidrar til å gi varige og positive endringer i barnets liv. Tilstrekkelig og systematisert kunnskap om barnet og barnets situasjon gjennom utredninger, må ligge til grunn for tiltaksvalg. Å gi virksam hjelp forutsetter altså at barnevernet legger vekt på å utrede barnets situasjon og familiens ressurser (Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet, 2013).

1.2.1 Vi vet ikke nok om hva som virker

Utvalget mener det er behov for bedre kunnskap om hva som virker og en mer systematisk bruk av kunnskapen som finnes.

Vi sier oss enig i at den kunnskapen som faktisk finnes sammenstilles i for liten grad samt at det er områder det ikke føres statistikk eller innhenting av kunnskap. Eksempler på dette er brudd/flyttinger med årsak, bruk av politi med mer

Vi mener likevel at det finnes mye kunnskap om hva som hjelper barn og unge som har utfordringer i livet av forskjellige årsaker og karakter. Vi vet også hvordan det går med barn i barnevernet ved de longitudinelle kartleggingene som er gjort blant annet ved Oslo Met. Vi er dermed ikke i en carte blanche situasjon. Vi vet svært mye, men omsetter lite i praksis. Det siste er dermed kanskje også det som utgjør et vesentlig kunnskapshull.

Vi snakket med en tidligere beboer på en institusjon og spurte han hva som gjorde den absolutte største forskjellen for han. Det han svarte var at "de stod der like støtt uansett hva jeg fant på. Ingenting jeg gjorde endret på det. De ga meg ikke opp. Det var da jeg skjønnte at de faktisk brydde seg og da var det ikke noen vits å pushe dem mer."

Vi mener også det er problematisk at det ser ut at en i for liten grad hjelper barnet med årsakene til at barnet er i nåværende livssituasjon. Det ser ut til at det er mer håndtering av symptomer enn å gjøre noe med det som ligger bak. Dersom et barn for eksempel utagerer og blir atferdsregulert, men at man ikke samtidig hjelper barnet med å bearbeide de bakenforliggende traumene som for eksempel vold og overgrep ender man i en evig eskalerende spiral. Det blir som å putte plaster på et verkende sår. Verket blir verre jo lenger det går ubehandlet. Barnet kan oppleve at hen må skrike høyere og høyere for å bli hørt og vil potensielt kapitulere i håpet om å bli hørt.

De aller fleste som kommer på institusjon har en lang "karriere" innenfor barnevernet og har vært gjennom utallige tiltak og hjelpere. Sannsynligheten for tiltakstretthet er høy og tiltroen til at noe skal bli bedre er lav. Sannsynligvis har også barnet flere brudd bak seg og tiltroen til at noen faktisk bryr seg om barnet kan være lav. Dette er utgangspunktet når barnet kommer på institusjonen.

1.2.2 Barn får feil tiltak

Utvalget mener det er behov for endringer for å sikre at barnets behov blir tilstrekkelig kjent, og at tiltakene som velges er egnet og tilpasses barnas behov.

Institusjonsfeltet har over mange år blitt mer eller mindre rasert hva gjelder de mindre nisje institusjonene og har nok også mistet en del kompetente personer. Videre har det vært en villet politikk over tid som har fremhevet fosterhjem som den beste løsningen for alle uansett.

Det ser også ut til, som utvalget selv nevner, at institusjonsplassering har blitt "siste utvei".

Flere fagfolk innenfor særlig institusjonsbarnevernet og NGO'er advarte om konsekvensene, men fikk lite gehør.

Vi må også ta med at det har skjedd en tydelig forskyvning av plasseringer ved nevnte politikk og nedbygging. Dagens ungdom på institusjon er en vesentlig mer høykonsentrat av sammensatte utfordringer og sårbarheter enn bare for 10 år siden. 1) fordi prosentandelen som plasseres på institusjon er synkende og 2) det tar lengre tid før plassering på institusjon. Har dagens institusjoner klart å henge med på denne utviklingen?

Det kunne også være hensiktsmessig å se på utviklingen av antall døgnplasser for barn og unge innenfor psykisk helse, barneboliger og innenfor kriminalomsorgen. Havner "alt" i barnevernet?

Når man også har valgt å legge en helsekartlegging til etter plassering, dvs etter at valget av tiltaket er gjort, så har man gjort det slik at fullstendig kunnskap om barnet er å betrakte som overflødig informasjon. Det skal også bemerkes at Bufetat ikke har bistandsplikt hva gjelder helsekartleggingen. Det er også uavklart om det føres statistikk på avslag, hvem som faktisk får kartleggingen med mer. Det er også uavklart om helsekartleggingen skal evalueres og på hvilken måte.

Vi stiller også spørsmål ved om dagens måldifferensiering er hensiktsmessig. Vi ser at rus er noe som bør behandles som det og at andre beboere bør skjermes for eksponering. Samtidig vet vi at det ikke er særlig vanskelig å skaffe seg rusmidler og at det er utbredt blant barn som bor på institusjon. Men som nevnt tidligere er det viktig å behandle avhengigheten, men vel så viktig å gjøre noe med hvorfor barnet ruser seg.

Vi får også tilbakemeldinger om at omsorgsinstitusjoner erfarer at de "gjør alt fra a til å". Videre at "alt er jo egentlig omsorg".

Det kunne vært interessant om man prøvde å snu på hele bildet og kanskje bygget opp institusjoner basert på barns ressurser og interesser. Gjennom å erfare mestring og i noe som er mer enn "problembarnet" så kan det understøtte en positiv utvikling.

1.2.3 Manglende fokus på barns ressurser

Utvalget mener det er behov for endringer for å sikre en bedre balanse mellom problem- og ressursorientering i tjenestene.

Dette støttes fullt ut og vi mener at det bør vies omtrent like stor plass til barnets ressurser og styrker som problemfokus. Problemfokus kan fort skape problembarn. Vi trenger alle å bli likt av noen uansett. Det hjelper fint lite med kjærlighet i lovverket og hjertetegn nå praksis ikke er fokusert på barnets iboende gode egenskaper og personlighet. Utfordringene er ikke barnets personlighet, men det som har blitt påført barnet av traumer og erfaringer.

Vi ønsker også å sette fokus på selve utdanningen til barnevernspedagogene. Vi mener det er nyttig med master, men er mindre sikre på om nåværende krav på 5 nødvendigvis gir godt egnede fagfolk som er gode på relasjoner og utviser trygghet i sin jobb. Vi har dermed lyst til å vise til opptaket til Politihøyskolen med egnethetsvurdering. Politiet er helt avhengig av å ha tillitt i befolkningen og må sørge for at alle ansatte er egnede. Det samme kan sies for ansatte i barnevernet.

1.2.4 Manglende felles faglig praksis

Utvalget mener det må tydeliggjøres hva som er institusjonstilbudenes formål, og hvordan innhold og kompetanse skal understøtte dette.

Vi støtter dette. Vi mener samtidig at det bør være rom for å inneha kompetanse som kan bidra inn i barnets interesser. Det kan også være verdt å notere seg at de innspill vi har fått fra ansatte på institusjoner er at fagfolkas tid går svært mye til å skrive rapporter mens ufaglærte er sammen med barna.

1.3 Kvalitetsmål 2: Barn og familier skal møte trygge tjenester

Stabilitet og kontinuitet i omsorgen står sentralt når barnevernet har overtatt omsorgen for et barn. Barn skal i minst mulig grad flytte mellom ulike omsorgstiltak, og de skal forholde seg til færrest mulig omsorgspersoner. I tillegg skal barn sikres forutsigbarhet gjennom å vite hva som skal skje på kort og lengre sikt (Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet, 2013).

1.3.1 Uklare formål for institusjonstilbudet

Utvalget mener det er behov for å vurdere hvilke ulike formål institusjonsbarnevernet skal ha i et helhetlig omsorgs- og behandlingstilbud, inkludert om deler av tilbudet bør tilrettelegges for lengre, planlagte opphold.

Vi støtter at det bør åpnes for større fleksibilitet for lengre opphold. Et barn trenger forutsigbarhet i hvor hen skal bo. Altfor mange går og venter på vedtak og vet ikke hvor de skal være neste måned. Dette er uholdbart. Dersom et barn kommer på en institusjon så bør det heller være slik at her skal du få være så lenge du vil.

1.3.2 Barn får ikke ro til å skape og opprettholde trygge relasjoner

Utvalget mener det er nødvendig å vurdere endringer som sikrer at barn som trenger et tilbud utenfor hjemmet får være i ro og muligheten til å opprettholde trygge relasjoner.

Vi vet med sikkerhet både fra forskning, praksisfeltet og brukererfaring at det er en faktor som går igjen, uansett. Relasjon står som den viktigste. Gode, trygge og forutsigbare relasjoner for barn med en overvekt av negativ vokserfaring tar tid. Den bygges ikke der barnet er rimelig sikker på at hen skal flytte eller at ingen orker dem likevel.

1.3.3 Barn savner normalitet

Utvalget mener det er nødvendig å vurdere endringer for å sikre at barn på institusjon opplever størst mulig grad av normalitet og trygghet.

Nærmest samtlige vi har snakket med som erfaring fra barnevernet er det sterke ønske om å være som alle andre. Dette er ikke unikt for barnevernsbarn, men er nok enda sterkere da de kan ha en sterkere opplevelse av å være ulik alle andre. De kan oppleve å ha blitt behandlet og møtt annerledes enn de som de kjenner uten tiltak i barnevernet. Hvis vi låner et sitat fra Jan Storø om ettervern: "ettervern handler mye om søndagsmiddager". Og, det er nettopp det. Å ta med noen hjem etter skolen, bli kjørt til kino sammen med venner av "foreldrene" dine, invitere på middag, få stukket til seg en 100-lapp .... være normal. Heldigvis slipper nå barnevernsbarn å komme med rekvisisjon fra kommunene for å kjøpe klær, men merket i panna kan kjennes så tydelig likevel.

En ungdom som hadde bodd på institusjon sa det også tydelig: "plutselig var normale greier plutselig en "situasjon". Jeg hadde "vaffelsituasjon", "lage matpakke situasjon", "ta bussen inn til byen situasjon" og det ble aldri normalt det som kunne være normal."

Normalitet handler mye om ens egen hverdag, men vi ønsker også å rette fokus på at det som er normal ungdoms reaksjoner kan fort bli tolket som noe mer enn akkurat det. Ungdom er per definisjon noen ganger sure, grinete, sinte, ubesluttsomme, emosjonelle og glemsomme. Det er også en del av normalitet.

Det er også verd å legge merke til at hovedvekten av de vurderinger som skal gjøres av ungdommen har i all hovedsak fokus på risikovurdering og problemfokus. Det er betimelig å stille spørsmålet om dette og eventuelt hvordan dette påvirker de ansatte og ungdommen.

1.3.4 Fylkesnemndas mangler forutsetninger for å sikre tilfredsstillende hjelp

Utvalget mener at forutsetningen ikke ligger til rette for at fylkesnemnda skal kunne sikre kvalitet og egnethet ved institusjonsvalg.

Vi ser utfordringene nemdene har i å kunne gjøre vurderinger ut fra den kunnskapen sitter med. Tilbudet om institusjonsplassen kommer tett på behandlingen i nemda. Vårt innspill er at foreslåtte institusjon selv stiller til samtale med nemda for å redegjøre for sitt faglige arbeid og hvorfor de mener de eger som for den aktuelle ungdommen. I vår digitale tid vil dette greit kunne gjennomføres og vil kunne gi nemda bedre innsikt og kunnskap.

1.4 Kvalitetsmål 3: Barn og familier skal bli involvert og ha innflytelse

Barn, unge og familier må bli sett og tatt på alvor. De skal ha mulighet til å medvirke og ha innflytelse både i planlegging av tjenestene de får av barnevernet og i oppfølgingen av tiltak. Barnevernet skal vise respekt for barnas og foreldrenes synspunkter og behov. Dersom det er konflikt mellom barnets og foreldrenes interesser, skal barnevernet ivareta barnets interesser. Det enkelte barnets beste skal ligge til grunn for utformingen av hjelpen (Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet, 2013).

1.4.1 Barn og foreldre får ikke reell og forsvarlig medvirkning

Utvalget mener det er behov for økt forståelse for hvilke forutsetninger som må være på plass for at medvirkningen skal være reell og til barnets beste.

En faktisk opplevelse av å ha makt i eget liv og kunne påvirke hvor man bor og hvilken hjelp er ikke bare barnerettslig viktig og riktig, men vil kunne øke sannsynligheten for at man lykkes med å danne det kritiske element i hjelpen – nemlig relasjon.

Vi er svært positive til at utvalget også tydeliggjør de tilfeller hvor medvirkning har tippet over til å fraskrive seg voksenansvaret. Ved å legge hele ansvaret over på barnet så legger man også ansvaret for konsekvensene av valget på barnet. Dette strider etter vår mening mot artikkel 20 i barnekonvensjonen som tydelig sier at barn uten familiemiljø har en særlig rett på beskyttelse og omsorg.

1.5 Kvalitetsmål 4: Barn og familier skal møte tjenester som er samordnet og preget av kontinuitet

Barnevernet møter mange barn og unge som har sammensatte problemer, der også familiene har et sammensatt hjelpebehov. For å oppnå god kvalitet må barnevernet ofte samarbeide med andre tjenester, slik at barn og familier får koordinerte tjenester og helhetlige tiltak. Det er barnets og familiens behov for hjelp som må danne grunnlag for samarbeid. Det er disse behovene som avgjør hvilke tjenester som må gjøre en innsats og hvordan den felles innsatsen må innrettes (Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet, 2013).

1.5.1 Svikt i overgangene

Utvalget mener det må vurderes hvordan man bedre kan sikre helhetlig oppfølging og trygghet for barn i overgangen mellom ulike tiltak, og i overgangen til et selvstendig voksenliv.

Det har over tid sett ut til at det er mer personavhengig om man får til et godt samarbeid med NAV enn ikke. Samtidig er oppfølgingen fra NAV en helt annen enn den som barneverntjenesten gjør. Bare det i seg selv gjør ungdommen mer utsatt. Det er dermed uansett viktig at det er barneverntjenesten som er hovedkontakten og bistår også i kontakten med NAV.

Videre vil vi igjen peke på elementer som utvalget viser til som forutsigbarhet, stabilitet, nettverk, tilhørighet og veien til et godt voksenliv.

Utfordringene som vi vurderer det, utover det som er nevnt, er blant annet følgende:

- *Ungdommene har et profesjonelt voksen nettverk. Det vil si at deres nære voksne er i all hovedsak, om ikke bare, hjelpere forbundet med barneverntjenesten. Har de fått oppretthold gode relasjoner med slekt, familie og nettverk? Har man søkt å bygge opp/vedlikeholde dette nettverket? Basert på mange barnevernsbarns eget spørsmål: hvem skal jeg feire jul med? Hvem kan jeg ringe når jeg lurer på noe?*
- *Den undrer oss at vi forventer mer av barnevernsbarn enn vi gjør av egne barn som har sannsynligvis vokst opp under trygge omgivelser uten relasjonsbrudd og for store traumer.*

1.5.2 Barn får ikke den helsehjelpen de trenger

Utvalget mener det er behov for å vurdere endringer for å sikre barn på institusjon får den helsehjelpen de har krav på, og at hjelpen gis på en måte som skaper tillit og møter barna der de er.

Vi mener utvalget her gjør gode vurderinger og legger særlig merke til formuleringene rundt "sykeliggjøringen av normale reaksjoner på unormale situasjoner". Videre ønskes det ansvarliggjøring av de kommunale helse- og omsorgstjenestene som vi mener er et meget godt innspill. Det er absolutt ikke sikkert at alle behov dekkes best gjennom spesialisthelsetjenesten,

Vi mener og, i likhet med utvalget, at det tverrfaglige Helsekartleggingsteamene burde ha henvisningsmulighet. Dette for å minimisere antall ledd samt styrke posisjonen til teamene. Det vil også kunne styrke tillitt til teamene fra barnets side. Dersom teamet avdekker behov hos barnets som da ikke henvises videre fra barneverntjenesten vil det kunne ha negativ effekt på barnets tillitt til systemet.

1.5.3 Barn får ikke et godt nok tilrettelagt skoletilbud

Utvalget mener det er behov for å se på hvordan utdanningssektoren og barnevernet sammen kan sikre et bedre tilpasset i skole- og opplæringstilbud for barn på institusjon.

Dessverre er det ofte slik at ungdommer som kommer på institusjon har en ufullstendig skolebakgrunn. De stadige bruddene og flyttingene må nok også bære en del av ansvaret for det. Vi vet også så altfor godt at dårlig mestringsopplevelse har en negativ effekt. Samtidig så kan det være så mye i hodet på den enkelte ungdom samt erfaring med ekskludering, stemping og å være et "problembarn".

Skolene bør klart ansvarlig gjøres i å virkelig ønske velkommen elever fra institusjoner. Vi er ikke kjent med om skolene har veiledning i dette, men dersom det ikke er tilfelle så bør det absolutt komme på plass. Vi vet svært godt at skole øker sjansene for å få et godt voksenliv og må bidra til at den enkelte får opplæringen utfra sitt behov og fungering. De trenger sin egen heiagjeng som nok ikke har vært der i særlig grad tidligere.

Mange av ungdommene på institusjonene er i videregående skole og vi vet at videregående opplæring er en vesentlig beskyttelsesfaktor. Det er kun 50% av ungdom i barnevernet som fullfører videregående opplæring mot ca. 80% ellers. Vi vet og at dessverre at flere har til dels store hull fra grunnskolen. Det bør sørges for at ungdommene får reelt mulighet til å fullføre videregående opplæring.

Vi mener at institusjonene helt klart må kunne settes i stand til å kunne følge opp ungdommene via skolenes digitale plattformer. Dette er jo også en utfordring innenfor fosterhjemsomsorgen.

1.5.4 Uklart sektoransvar for barna som trenger mest

Utvalget mener det er behov for tydeliggjøring av ansvar og forpliktelser på tvers av sektorer for å ivareta både barnas behov og behovet for samfunnsvern. I dette ligger også å sikre et godt og forsvarlig tilbud til barna med særlig store og sammensatte behov.

Vi setter pris på at utvalget adresserer dette og at reduksjonene i både døgnplasser i psykiatrien og kriminalomsorgen har effekt på barnevernsinstitusjonene.

Det er direkte problematisk at psykisk helsehjelp til de aller sykeste barna nedprioriteres og det som i utgangspunktet ikke er barnevern, blir det.

1.6 Kvalitetsmål 5: Barnevernets ressurser skal utnyttes godt

Ressursene i barnevernet, herunder ansattes kompetanse og økonomiske rammer, må organiseres slik at de kommer barna til gode. Høy kvalitet forutsetter at ressursene er utnyttet på en slik måte at barnet får de beste utviklingsmulighetene og at ressursene blir utnyttet til samfunnets beste. Dette gjør det nødvendig å omstille tiltaksapparatet jevnlig for å tilpasse det til skiftende behov. God utnyttelse av ressursene forutsetter også at barnevernet rekrutterer og beholder kompetente ansatte og ledere, slik at barna får den hjelpen de trenger. Ved valg av tiltak må det tas hensyn til barnets behov, alvoret i situasjonen, forventet og kostnadene forbundet med tiltaket. Bruk av ressurser og god hjelp i en tidlig fase i barnets liv kan spare samfunnet for store kostnader i et livsløpsperspektiv (Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet, 2013).

1.6.1 Institusjonsopphold vurderes for sent

Utvalget mener det er nødvendig å tydeliggjøre for hvilke barn institusjon er det rette tilbudet, og når tilbudet bør gis for å gi barna best mulig framtidsmuligheter.

Vi støtter samtlige innspill og poenger fra utvalget. Dette er helt i tråd med de erfaringer vi både selv sitter med og som vi har fått fra barnevernsbarn selv.

Fosterhjem er bra for noen, men ikke for alle. Det hjelper ikke at det i teorien høres best ut å vokse opp i en familie når det for noen barn blir regelrett planlagte nederlag.

Vi vil igjen nevne her at institusjonsplassering ser ut til å være "siste utvei". Grunnene til dette kan nok være flere og vi antar at økte egenandeler for kommunene, villet politikk at fosterhjem er best for alle og "overføringer" fra psykisk helsevern og kriminalomsorgen til barneverns plasseringer. Kunne det være til barnets beste å tenke institusjonsplassering tidligere i tiltakskjeden?

1.6.2 Økonomiske hensyn kan overskygge barns behov

Utvalget mener det er nødvendig å vurdere hvorvidt dagens finansieringsordninger kan føre til at økonomiske hensyn overskygger barnets behov ved valg av tiltak.

Utvalget setter her fingeren på et særdeles ømt punkt som både førstelinje, NGO'ene og andre interesseorganisasjoner har uttrykt sterk bekymring for ved innføringen av barnevernsreformen. Flere har også bedt departementet vurdere fordelingsnøkkelen slik at den faller mer rettferdig ut.

Ved et arrangement i regi av Norsk Barnevernsamband rett før oppstarten av reformen uttrykte det krystallklart: "Når har vi tre ungdommer på institusjon. Etter nyttår har vi råd til 1,5 ... hvem skal jeg velge?"

1.6.3 Ansattes rammevilkår utfordrer kvaliteten i tilbudet

Utvalget mener det er behov for å vurdere rammevilkårene for de ansatte i institusjonsbarnevernet for å sikre stabilitet og høy kvalitet i tilbudet.

Vi støtter at de ansatte må få gode rammevilkår. Vi mener og at det bør vurderes om det skal utvises fleksibilitet ved bruk av medlever turnus da både ansatte og ungdommer har gitt gode tilbakemeldinger på dette. Men, det er ikke noe enten eller og fleksibilitet bør utvises. (FAFO Arbeidstid i barnevernsintitusjonene, 2015: <https://www.faf.no/om-fafo/nyheter/ny-fafo-rapport-arbeidstid-i-barnevernintitusjonene>)

1.6.4 Manglende tillit og åpenhet utfordrer styring

Utvalget mener det blant annet er behov for å vurder om dagens organisering sikrer tilstrekkelig grad av tillit, legitimitet, faglig autonomi, styring og kontroll.

Vi har ofte fått innspill fra institusjoner om at det til stadighet kommer nye rutiner, skjemaer og retningslinjer. Alt dette skal implementeres hos de ansatte og som tar tid. Ofte erfares det slik at i det øyeblikket ledelsen har implementer noe så kommer det noe nytt. Tid som de ansatte gjerne skulle ha brukt sammen med ungdommene brukes på annet i stedet

1.6.5 Bufetats institusjoner er ikke robuste nok

Utvalget mener det er en utfordring at Bufetats institusjonstilbud ikke er robust nok til å gi barna med særlig omfattende oppfølgingsbehov et godt og tilpasset tilbud.

Vi støtter at staten selv ikke må gjøre seg avhengig av eksterne leverandører for å kunne dekke behovene til de mest utsatte barna.

1.6.6 Manglende kunnskap om virkning

Utvalget mener det er en utfordring at vi mangler kunnskap om virkningen av tilbud som binder opp en så stor del av barnevernets samlede ressurser, og sammenhengen mellom pris og kvalitet på de ulike tiltakene som tilbys.

Vi mener at det ikke er særlig overraskende at institusjonsfeltet krever en stor andel av ressursene innenfor barnevernet fordi

1. Barn kommer oftere senere inn på institusjoner da det blir betraktet som "siste utvei". Barnets utfordringer kan da ha vokst seg svært store og komplekse og krever en høy bemanningsfaktor ut fra forsvarlighetskravet.
2. Barn som i utgangspunktet tilhører døgnplasser i psykiatrien havner på barnevernsinstitusjoner og det samme gjelder barn innenfor kriminalomsorgen.

Barnevernet baseres på minste inngripens prinsipp, men det kan stilles spørsmål ved om ikke "største inngripens prinsipp" bør gjelde for noen barn.

1.6.7 Nasjonal ressursfordeling

Utvalget mener det er grunn til å stille spørsmålstegn ved hvorvidt parallelle systemer for fag- og kompetanseutvikling er en hensiktsmessig utnyttelse av de samlede ressursene for utvikling av kvalitet i tiltak for en så begrenset gruppe barn.

Vi mener at utvalget her peker på et vesentlig poeng. Vi mener det klart ville være hensiktsmessig med en vesentlig større fagutveksling samt like kompetansehevende tiltak. Samtidig bør ikke systemer bli for rigide.

1.7 Kvalitetsmål 6: Barnevernet skal sørge for likeverdige tjenester

Barnevernet skal organisere tjenestene for befolkningen slik at de får likeverdige tjenester, uavhengig av bosted, sosial tilhørighet, etnisk bakgrunn, språk, livssyn, funksjonsevne eller seksuell orientering. Alle tjenester skal være tilgjengelige og fordelt slik at alle gis samme mulighet til å oppnå et godt resultat. Det kreves bredde både i kompetanse og tiltak for å kunne møte barn og familier med ulike behov. Små kommuner med få ansatte i barneverntjenesten kan ha særskilte utfordringer med å sikre god kvalitet i utredningsarbeid og tiltak. Samarbeid med andre tjenester i kommunen og barneverntjenester i andre kommuner kan styrke barnevernets kompetanse og gi bedre tilgang på nødvendige tiltak (Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet, 2013).

1.7.1 Manglende mangfoldskompetanse

Utvalget mener at manglende bevissthet og kompetanse om mangfold og marginalisering er til hinder for å sikre barn i barnevernet likeverdig hjelp.

Det er av vesentlig betydning at ansatte og barnevernet som system har både bevissthet og kompetanse om mangfold og marginalisering. Vi ønsker å understreke at kjønnsidentitet bør inkluderes i dette.

Videre at kjønnsidentitet og seksuell orientering kan særlig være utfordrende for enkelte grupper uavhengig av etnisitet. Vi tenker da blant annet på enkelte religiøse retninger.

1.7.2 Stor variasjon i tilgang på forebyggende og alternative tiltak

Utvalget mener det er utfordring at hjelpen barna får, og hvorvidt de må flytte ut av hjemmet eller ikke, avhenger av hvor i landet de bor.

SOS-barnebyer har ved flere anledninger påpekt av postadresse ikke skal være styrende for om barnet får de tjenester og tiltak som barnet har behov for. Vi mener også at det er problematisk at det for noen barn, avhengig av bosted, innebærer at de må flytte langt vekk fra sin opprinnelige familie. Dette samsvarer ikke med barnets rett til familieliv og den tydelig målsetning om gode samvær og kontakt med familie og nettverk.

1.7.3 Tilbudet er ikke fleksibelt og tilgjengelig nok

Utvalget mener det må vurderes hva som er en hensiktsmessig organisering og differensiering av tilbudet til barn utenfor hjemmet, i lys av barnets behov for spesialisert hjelp, stabilitet i omsorgen og nærhet til hjemkommune.

Utvalget peker her på den noe kunstige differensieringen mellom grupper av barn og deres smerteuttrykk. Det er, som utvalget beskriver, slik at det under oppholdet vil kunne bli avdekket rus med mer. Alle barn har en atferd på omsorg og alle barn trenger omsorg på atferd.

Det ville vært interessant å se på flere alternative måter å tilrettelegge for gode tilbud til barn og unge som vi i Norge ikke benytter.

Vi fremmer igjen tanken om å innrette noen institusjoner på barnets interesser og ressurser i stedet for deres utfordringer. Vi mener at utfordringene uansett form eller uttrykk vil kunne håndtere av et kompetent fagmiljø og som eventuelt innhenter kompetanse der det er behov.

Oslo, 8. mars 2023

Vennlig hilsen

Maria Reklev

Fagrådgiver

SOS-barnebyer